

ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΗΡΩΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΡΜΠΑΣ

"Ένας φοβερός και τρεμρός άρματωός. Στο καλάτι του Μπέη. Όπου ο Ζορμπάς δεν δέχεται να μπη μέσα άσπλος. Ή ξαφνική κι άγρια εμφάνισις του. Πώς συμβίβασε τά πράγματα. Ο Γέρος του Μωριά. Ο Ζορμπάς, ο κουμπάρος του κι ε φορατήης. Ένα κεφάλι που δεν παίρνει από συμβούλες, Φοβερός, όρμητικός, λεβένταρος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Α'.

ΙΑ από τις περιεργότερες φυσιογνωμίες των προπαναστατικών χρόνων, άγνωστος όμως στους περισσότερους, υπήρξε ο Γιάννης, ο άδελφός του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, ο οποίος λόγω του άποτόμου και ενδεξάπτου χαρακτήρος του, έπαινοιάστηκε Ζορμπάς, που σημαίνει τουρκικά θηλώδης, άγριος, καλλικραής.

Ο Γιάννης Ζορμπάς γεννήθηκε στα 1772 και ήταν δυό χρόνια μικρότερος από τον άδελφό του, τον στρατηγότατο και πανουργότατο Γέρο του Μωριά. Ήταν μεγαλόσωμος, άγριος και γενναίος και δεν ήξερε τί θα πη φόβος.

Σόζονται γ' αυτόν μερικά δημοτικά τραγούδια που ύμνούν τις άνδραγαθίες του και ψάλλονται ακόμα στην Πελοπόννησο, καθώς και αρκετά ανέκδοτα της ζωής του, που μαρτυρούν τον άτρόμητο χαρακτήρα του.

Κατά το 1791, ο Τούρκος Μπέης της Γορτυνίας, πήγε τις απόκριες στα Μαγούλιανα με το σκοπό να παρακολούθησε τους άποκρημάτικους χορούς των χωριών.

Ή γενναίος όμως, μεθύνοντας τον έρχομό του, φοβήθηκαν κ' αφήθησαν να χορεύουν.

Τότε ο Μπέης, αφού περίμενε του κάκου, ρώτησε να μάθη για ποιά αιτία δεν χορεύουν, όπως πριν.

Οι Χριστιανοί του απάντησαν με διάφορες προφάσεις, ενώ συγχρόνως φρόντισαν να ειδοποιήσουν σχετικώς τους άρματωούς των που έμειναν στα χωριά Άρκαδορραμα και Λιμνοβία, εκεί κοντά.

Οι άρματωοί παράγγειλαν άμέσως στον Μπέη ν' αναχωρήσει από το χωριό και ν' αφήσει ήσυχους τους Χριστιανούς, γιατί άλλωθως θα βρισκότανσαν στην ανάγκη να τον χτυπήσουν.

Ο Μπέης, μετροστά στις άπειλές των κατεταναίων, αναγκάστηκε πράγματι να φύγει και να γυρίσει στην έδρα του.

Επειδή όμως ήθελε να γνωρίσει προσωπικώς από όλους τους άρματωούς τους Κολοκοτρωνίους, για να κανονίσει διάφορες έκκερμήτες που υπήρχαν μεταξύ τους, φείγοντας από τα Μαγούλιανα, τους παράγγειλε να πάν, άν θέλουν, να τον άνταμώσουν στο δικαστήριο, αλλά άσπλια.

Οι άλλοι Κολοκοτρωνίοι δέχτηκαν να συμμορφωθούν με την έπιθυμία του Μπέη, ο Γιάννης όμως δεν ένωουσε να παρουσιάσει μπροστά του χωρίς άπια.

— Γιάννη, του έλεε τότε ο Θόδωρος, σάν πού γνωστικός, άν πάμε με τ' άρμάτα μας, δεν θα καταφέρουμε τίποτε κ' ο καιρός που περνούμε είναι στενόχωρος.

— Νά μη σώσουμε ποτέ και καταφέρουμε τίποτε! του απάντησε ο άπότομος άρματωός, Έγώ δεν είμαι φαγιάς για να πάω στο Μπέη ξαρμάτωτος...

Κατόπιν αυτού, προσπάθησαν κ' οι άλλοι συγγενείς του να τον πείσουν, αλλά ο Ζορμπάς δεν δέχονταν με κανένα τρόπο να βγάλει από πάνω του τ' άρμάτα του.

Στο τέλος, αναγκάστηκαν να ειδοποιήσουν σχετικώς τον Μπέη κ' αυτός τους επέτρεψε να πάν στο δικαστήριο άπλοισμένοι, αλλά με τη συμφωνία ν' αφήσουν τα όπλα στους άκολούθους των, που θα περιμένααν έξω στην αυλή και να μπειν στην αίθουσα άσπλια.

Οι άρματωοί δέχτηκαν την πρόταση και τράβηξαν για το δικαστήριο. Μόλις έφτασαν εκεί, συμβούλεψαν τον Γιάννη, ο οποίος άρνούνταν ακόμα να άφοκλιστή, να περιμένει μαζί με τους άλλους στην αυλή.

Τότε οι άλλοι Κολοκοτρωνίοι, αφού παράδωσαν τα όπλα τους στους άκολούθους τον που έμειναν στην αυλή, μπήκαν μέσα και προχώρησαν στον λεγόμενο κλουσαφιό όντάς, δηλαδή αίθουσα φιλοξενίας.

Στην αίθουσα αυτή απέναντο από την πόρτα της εισόδου, υπήρχε το τζάκι και δεξιά κ' άριστερά του ήταν στομαμένα κωντήρες, επάνω στα όποια οι προσκεκλημένοι καθόντουσαν κατά την Άνατολίτικη συνήθεια εσταυρωτάς.

Πρέπει ακόμα να σημειωθή, ότι ή θέσι

που ήταν αντίκρυ του οικοδεσπότη, έθεωρείτο θέσις τιμητική και προωριζέτο για κανέναν επίσημο έπισκέπτη, έλλείψει του όποιου παρέμενε σιγήθως άδειανή.

Όταν λοιπόν οι άρματωοί μπήκαν στον κλουσαφιό όντάς, έτυχε στην τιμητική θέσι να κάθεται και να τζεσταίνεται στη φωτιά ένα όραιο κωνηγάκιω σκυλί του Μπέη.

Οι Κολοκοτρωνίοι εξαμείτησαν τον Μπέη και κάθισαν άπ' τη μία και την άλλη μεριά σταυρωτά, χωρίς φυσικά να καταλάβη κανένας των την τιμητική θέσι.

Ένώ ήσαν έτοιμοι ν' άρχίσουν την κουβέντα, είδαν ξαφνικά να εισομά ένοπλος ο Γιάννης Ζορμπάς, ο όποιος είχε δεχτεί προηγουμένως να μείνη έξω.

Ο Ζορμπάς, βλέποντας το σκυλί να κάθεται κοντά στο τζάκι, ανσφρονώθηκε κ' έφραξε με άγρια ματιά στον κατάπληκτο άδελφό του.

Έπειτα προχώρησε χωρίς να χαιρετήση προς την τιμητική θέσι και, διαχροντας με μία κλωτσιά το ζώο, κάθισε σταυρωτά και φώναξε :

— Όριστε μας τώρα! Μπέης θα μές γίνη κ' ο σκύλος ;...

Όλοι σάσπισαν με τη στάση του φοβερού άρματωού και κανένας των δεν έβγαλε μιλιά.

Μονάχα ο γέρο Κολοκοτρώνης, θέλοντας άποσπδήσασε να μιλωσή τη χρονοκοπία του άδελφού του, γύρισε και του έλεπε, τάχα με ένδοξαφρον :

— Ακόμα δεν έγινες καλά, Γιάννη, από τ' άλλο σκυλί που σε δάγκωσε, και πάλι τα ίδια άδραχνες; Έδώ κοντά μου είναι τόπος, έλα να κάτσης με την ησυχία σου. Έπειτα δεν πρέπει να στοχωράς, με το φέρομό σου, τον περφηανο και καλόκαρδο Μπέη μας, που μάς προσκόμισε να γίνουμε φίλοι...

— Τί λές, Θεοδώρη; του απάντησε άπότομα ο άδιόδοτος άρματωός. Μπάς και θά κάτσουμε χίλια χρόνια διά πέρα;

Και, γυρίζοντας προς τον Μπέη, πρόσθεσε :

— Ή συμφωνία που έχουμε είναι να μη μάς πειράξης και να μη σε πειράζουμε. Θέλεις ή δεν θέλεις; Άν δεν θέλεις, τη δουλειά μας την ξέρουμε. «Πάλι Άλητρώσις παύσις, πάλι έμεις άρματωοί!...»

— Άμ' γι' αυτό ίσα-ίσα ήρθαμε δω, τον διέκρινε ο Γέρος του Μωριά. Νά τα φτιάξουμε κ' όρι να τα χαλάσουμε.

— Βέβαια, αυτό θέλω κ' εγώ, απαντήθηκε ο Μπέης.

Κι' έτσι, χωρίς στη συμβιβαστικότητά του, έπιπλε όριστική συμφιλίωσις μεταξύ τους.

Ή γενναίωσις του Γιάννη Ζορμπά ήσαν παροιμιώδης. Κάποτε που έφωλιόξενεστο σ' ένα χωριό, στο σπίτι κάποιου κωνηγάρου του, τους ειδοποίησαν ότι έφτασε ο Τούρκος εισπρακτορας, για τα κεφαλαίτικα, συνοδευόμενος από καμιά τριανταριά άνδρες.

Τότε ο Γιάννης, χωρίς να χάσει καιρό, έβγαλε από την άσπμενια του παρουσιόστηκη μιιά σφαίρα και, δίνοντας την στον κωνηγάρο του, του έλεπε με θημό :

— Πάρτο, μορέ, αυτό το φυσέκι και σφρε να πής στο άγιά πός ο Ζορμπάς του στέλνει ένα κεφαλαίτικο κ' άν θέλεις, ως καπάση να πάρη και τ' άλλα!...

Κι' επειδή ο άνηχης οικοδεσπότης έμεινε διασταχάλος, ο άρματωός τράβηξε το γαταγάρι του και του έλεπε με άγρια φωνή :

— Άντε γρήγορα εκεί που σου είπα, γιατί, αλλοιώτικα σούκομα άμέσως το κεφάλι!...

- Κουμπάρε!...
- Τράβα, μορέ...
- Θά με σκοτώση, κουμπάρε.
- Άν δεν πός θα σε σφάξω εγώ, δωρ βωδι.

Κι' ο Ζορμπάς τράβηξε το σπαθί του.

— Πάω, κουμπάρε, πάω... Νά κάμω μονάχα πρώτα το σταυρό μου. Έτσι κ' έτσι είμαι χαμένος.

— Έδώ εισ' ακόμα;

— Εφωγα.

Και πήγε πράγματι κ' έδωσε στον Τούρκο το φυσέκι.

Έγστερ' από λίγο, ο Τούρκος εισπρακτορας έφραγε περίτρωμος, μαζί με τους άνδρες του, άπ' το χωριό.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Το Β' μέρος.

